

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Stolni trg št. 6. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 9.

V Ljubljani, 5. maja 1892.

Letnik V.

Kaj je novega po svetu?

Na belo nedeljo so imeli na Dunaju lepo slovesnost. Vpričo cesarja in brezštevilnega ljudstva so namreč odkrili spomenik slavnega avstrijskega vojskovodje očeta Radeckega. Bilo je navzočih tudi mnogo vojakov-veteranov, ki so še pod Radeckim služili in se vojskovali. — Radecki je bil slaven junak, ki je vodil svoje vojake od zmage do zmage; Radecki je bil ljubeznjiv in prizanesljiv vojak; zato so ga vojaki ljubili, zato ga je vse rado imelo, balo so se ga le sovražniki Avstrije. — Posebej pa moramo še omeniti, da je bil Radecki tudi izgleden kristijan. Neki korar v Gradcu hrani rožni venec, katerega mu je podarila hči Radeckega, rekoč: „To je rožni venec mojega rajnega očeta.“ — Radecki je bil rojen l. 1766 v Trebnici na Češkem. L. 1788 in 89 se je že vojskoval s Turki; l. 1793 bil je v bojih na Nizozemskem in v Gornji Italiji; tu je zlasti zaslovelo njegovo ime, pozneje l. 1848 po bitkah pri sv. Luciji 6. maja, pri Kustoci 23.—26. julija in pri Novari 23. marca 1849. — Umril je slavni general l. 1858. — Naj živi njegov verni, domoljubni in junaški duh še vedno krepko med našimi vojaki! — Državni poslanci so se zopet zbrali na Dunaju v *državnem zboru*. Posvetovati in sklepati imajo o zelo važnih stvareh. Za povečano dunajsko mesto bodo morali dovoliti 42 milijonov, razgovarjali se bodo o preosnovi davkov in o novem zlatem denarju. Poslanci splošno niso nič kaj zadovoljni. Češki poslanci se hudujejo nad pravosodnim ministrom ter bi ga radi posadili na zatožno klop, ker je za Nemce osnoval neko sodišče, ne da bi bil za to vprašal deželni zbor. Katoliški poslanci so vedno bolj hladni nasproti vladi, ker se ta nič ne zmeni, da bi vpeljala za vzgojo krščanske mladine prepotrebno versko šolo; ostro se tudi pritožujejo poslanci v državnem zboru nad ministrom Gaučem, ki je iz službe odstranil isterskega poslanca Spinčiča. Poslanci trdijo, da tega ni zaslužil in da se mu godi velika krivica.

Ako je torej še kaj pravice na svetu, mora se ta stvar ugodno rešiti za poslanca Spinčiča. V *Lincu* se bo vršil 3. avstrijski katoliški shod od 8—11. avgusta t. l. Priprave za shod so velike in lepe, zato se je nadejati pomenljivega zborovanja. Lepo je videti, kako se katoličani po svetu zavedajo svojih katoliških dolžnostij. Želeti je, da za drugimi ne zaostanemo tudi mi Slovenci. Lepo priliko to pokazati bodo imeli Slovenci na prvem katoliškem shodu za Slovence, ki se bo letos dné 30. in 31. avg. obhajal v Ljubljani. Upati je, da se bo shoda vdeležilo prav mnogo zavednih katoliških mož. — Prvi majnik, nekdan dan pomladnega nadepolnega veselja, je sedaj za države dan strahu. Nezadovoljneži po svetu praznujejo prvi maj po svoje; grozé namreč prevrniti obstoječi red. Države so letos pred prvim majem zaprle mnogo upornikov, da bi ne razgrajali 1. maja. Število rogoviležev se vedno množi; ni jim težko stiskanih in stradajočih revežev dobiti na svojo stran. Tako si brezverski kapitalizem plete sam šibo, s katero bo kaznovan za vnebovpijoče svoje pregrehe. Brezverska šola rodi svoj sad, in žalostne so podobe, ki se nam kažejo. Zgodilo se bo: Kedor noče poslušati, tak mora čutiti. — Na *Francoskem* so anarhisti jeli nered delati tudi po cerkvah med govori, tako da duhovniki celo božje besede ne morejo mirno oznanovati. Vlada vé zato, a se ne zmeni, da bi zlobneže kaznovala, kakor zaslužijo. Ni čuda, da dinamitardi strašé po Parizu ter kar cele hiše razsipajo v prah. Ako to ljudem ne odpre oči, jim ni več pomagati. — Na *Laškem* je vlada v Rimu še vedno v hudih denarnih stiskah. Koliko milijonov je v zadnjih letih italijanska vlada vzela cerkvam in samostanom, a vse nič ne pomaga, denarne zadrege so vedno večje. Tu se prav očitno vidi, da ukradeno blago nima teka. Brez pravice ni mogoče na svetu ohraniti stalnega in pravega reda.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Iz Ljubljane. (Mestne volitve.) Konec preteklega meseca so se vršile dopolnilne volitve v ljubljanski mestni zbor. Katoliško politično društvo je imelo dva volilna shoda; obekrat se je zbralo nepričakovano mnogo konservativnih mož-volilcev. Sklenili so konservativni volilci, da letos ne gredo volit in sicer zato ne, ker so se lani volitve vršile nepravilno, ker se je konservativnim volilcem omejevala osebna prostost, ker je tudi vlada podpirala radikale in ker so letos izbrisali iz volilnega imenika vse volilce iz okolice, ki so lani večinoma konservativno volili. — Na prvem shodu velikonočni ponedeljek govoril je prvi dr. V. Gregorič. V svojem izvrstnem govoru je za blagor ljubljanskih davkoplačevalcev zelo vneti in delavni dr. Gregorič ostro šibal zanikerno mestno gospodarstvo. Kot mestni odbornik je dr. Gregorič zahteval, da se seje v mestni hiši vrše vsaki mesec, kar se je zamenjalo, in da naj se rešujejo pravočasno vloge davkoplačevalcev. Srečen je, če kedo dobi seveda zelo pozno kak odgovor od magistrata. Gledé ljubljanske mestne hranilnice rekel je dr. Gregorič: „Koliko časa je poteklo med sklepom občinskega sveta, od kedaj naj se računajo obresti naložene glavnice in med izvršitvijo tega sklepa! Da je pri tem šlo v škodo nekaj tisočakov, zato se naši mogočni gospodje niso dosti menili. Glede mestne hranil-

nice mi je omeniti, da je treba pri takih mladih denarnih zavodih velike pazljivosti na vse strani; pred vsem treba, da je denaren zavod popolno nepristransk, da ni kako strankarsko podjetje. Žal, da o mestni hranilnici ne moremo tega reči.“ S temi besedami pa je dr. Gregorič dregnil v sršenovo gnezdo. „Narodovci“ so planili nanj prav kakor s koli, ter očitajo njemu in konservativcem, da hočejo ta „narodni“ zavod uničiti. To pa ni resnica. Konservativci so vneti za mestno hranilnico, a tega učejejo, da bi jim voditelji mestne hranilnice polena metali pod noge ter zlorabili mestno hranilnico proti konservativcem. Strankarsko je dr. Gregorič imenoval vodstvo mestne hranilnice zato, ker je g. notar Gogala podpredsednik hranilnici in predsednik „slov. društva“ in urednik „Rodoljuba“; kot tak je vodil lani agitacije za mestne volitve, kontrolor mestne hranilnice je agitiral celo dopoldne na volišču, sluga mestne hranilnice je iskal po mestu pooblastil. Zavod, kjer se tako godi, je gotovo strankarsk. Vzlasti pa je zelo pristransk g. notar Gogala. Znano je, kako je lani na barjane pritiskal, da naj volijo radikalne kandidate. A ker se pošteni možje niso hoteli vkloniti, zagrozil jim je rekoč: „No, le pomnite si barjani, kadar boste zopet potrebovali kake podpore od mesta, takrat boste pa že uslišani; mislili boste da kaj dobite, pa ne bo nič. Takrat se boste spomnili.

Listek.

Nevihta.

I. Prijeten kraj.

Ne daleč od prijazne, s košatim drevjem obdane vasice Marijni dol vzdiga se iznad majhnega griča stara, a mnogo obiskovana cerkva, posvečena prečisti Bogorodnici, katero prosto ljudstvo imenuje »Marijino kapelico«. Stari hrasti in košate bukve senčijo na dveh straneh črno, a še dokaj trdno zidovje; na končni strani pa stoji kamenita podoba blažene Device Marije. Iznad trhle in z mahom poraščene strehe vzdiguje se majhen zvonik, ki kakor kak prst kaže proti nebu, ljudi opominjajoč, da je le eno potrebno: skrbeti za nebesa, ki so naša prava domovina. V zvoniku visi majhen zvonček, ki s svojim srebrno čistim glasom vabi vaščane k molitvi. Ko stopiš v cerkev, zapaziš na altarju za steklom staro podobo zamorske (črne) Matere Božje. Ta podoba je zelo stara in umetno izrezljana; in ljudstvo vé pripovedovati, kako je Marija marsikatero zaupno molitev na tem svetem kraju uslišala; in zato verni še dandanes radi záhajajo v to cerkev molit.

Na bližnjem visokem hribu prav tik cerkvice pa stoji kakor orlovo gnezdo majhen grad, z vitkimi stolpiči. Ta gradič je bil poprej lastnina nekega kneza, ki je pa le na lov zahajal v grad, sicer pa ni razven staroga in čmerikavega oskrbnika v njem prebivala živa duša. Sedanja oskrbnik pa, neki bogat trgovec, je gradič, ki je

bil že skoro na pol podrt kupil za malo ceno od kneza in ga dal popraviti.

Na »Višavi« — tako so ljudje navadno gradič nazivali — prebival je poleti graščak s svojo družino. Imel je razven enega sina, ki je bil pa prostovoljec v nekem huzarskem polku, še dvanajstletno hčerko Julijo. Ta je bila starišem nad vse. Gospá graščakova je bila sicer mlada, a zelo bolehná; tičala je najraje doma in se dolgočasila, le redko kedaj se je peljala kam na sprehod.

Vsa drugačna pa je bila njena mala, a živa hčerka Julija. Vesela je od jutra do večera skakljala in pela, igrala in letala po vrtu, ter z rudečimi jabolki hitela v hišo, kazat jih materi. Poskočni deklici ni bil noben jarek preširok, noben klanec prestrm in njena odgojevka bi bila med poukom skoro prisiljena lahkonožno deklico na stol privezati, da ji ni ušla. Mesto, da bi se francoščine in angleščine učila, šla si je raje cvetic natrgat, naj so bile še tako visoko na kakem hribu, ali pa na še tako močvirnem kraju potoka, in njen oče je z veseljem gledal svojega ljubljenega otroka, kako je z rudečimi lici, razmršenimi lasmi, vihrajočo obleko skakljala po najstrmejših klancih, čez najširje jarke. Tukaj doma se ji ni bilo treba ravnati po strogi meščanski šegi, zato jo je oče pustil, da se je razveseljevala v krasni prirodi. In nevarnosti se jej ni bilo treba bati nikake, kajti spremljal jo je vedno velikansk bernardinski pes, ki je zvesto nad deklico čuval in, ako je bilo treba, jo tudi branil.

V malo letih se je bila Julika lepo razvila. Deklici je kaj dobro ugajalo življenje na Višavi. Kakor roža je rasla in se razcvitala. Bila je gibčna in živa, kakor živo

kaj delate.* Tako je govoril g. Gogala pred voliščem. Od takega moža, katerega prevladuje tako silna strankarska strast, da niti stradajočemu svojemu bližnjemu ne privižči podpore, ako ne voli tako, kakor g. Gogala hoče, od takega pač ni pričakovati nepristranosti. — Kako krivično je torej ravnalo vodstvo mestne hranilnice, da je zaradi teh resničnih in opravičenih besed pozvalo dr. Gregoriča, da naj dokaže, kar je govoril, sicer da je obrekovalec. Dr. Gregoriču ni treba nič dokazovati, ker je stvar jasna ko beli dan. Kadar dokažete, da g. Gogala ni delal strankarsko v navedenih slučajih, tedaj bi dr. Gregorič moral še le dokazovati svoje besede. Tega pa nikoli ne morete storiti. Zato je brezvestno moža-poštenjaka, kakor je dr. Gregorič z blatom ometavati samo zato, ker je resnico govoril. Prav so imeli konservativni volilci, da so dr. Gregoriču izrekli popolno svoje zaupanje ter so se mu zahvalili za njegovo marljivo delovanje v mestnem zboru. Vsled tega sta tudi iz upravnega odbora mestne hranilnice izstopila preč. g. kanonik And. Zamejic in urednik g. Ig. Žitnik. — Sedaj so radikalci sami gospodarji na rotovžu, sami imajo v rokah vodstvo mestne hranilnice. Bomo videli, kakošno bo to gospodarstvo.

Iz Nevelj, 20. aprila. Vsa narava se je oživila, pomladansko solnce je že prijetno ogrevalo zemljo, žito, kateremu je prizanesla zima, je dobilo lepo zdravo barvo in po naših brdih razvija se prijetno zelenje. To pomladno življenje pa je velikonočni torek pokrnil sneg, ob

srebro; iz njenega uljudnega očesa iskrla je vsa dekliska nedolžnost in prikupljivost. Z glave pa ste jej viseli dve dolgi, zlatolasi kiti, in vse se je čudilo njenim kakor svila tankim in lepim lasem. Ne le stariši, tudi ljudje v okolici so Julijo imeli zelo radi. Z vsakim je bila prijazna in vzlasti do revežev usmiljenega srca in radodarnih rok. Bila je res, kakor so ji ljudje rekli, »grajski angelj«.

2. Nasprotje.

Bilo je lepega poletnega jutra. Solnce je vzhajalo izza mogočne gore. Okna v kapelici in grajskih stolpičih na Višavi so čarobno odsevala v solnčni svetlobi in onstran hriba ležeče jezero razprostiralo se je kakor modro oko po bujno rastoči dolini, po njem pa je majhen čoln plaval ter rezal bistre valove. Naenkrat pa se začuje z one strani tenki glas iz otroškega grla, ter daleč po dolini odmeva ona znana Marijina pesem:

»O Devica bod' čiščena!
Ti Kraljica vseh nebes!«

Graščak Henrik je koračil s puško na rami po hribu proti jezeru; njemu ob strani je pa sledil velik lovski pes. Graščak je bil velik in širokopleč mož, visoke rasti in krepkih udov. Njegov zagorel obraz pokrivala je gosta rujava brada, ki mu je segala daleč po prsih. Glavo mu je pokrival klobuk ozkih krajev s košatimi krivci divjega petelina na strani. Izpod klobuka so se mu vsipali gosti črni lasje, tu in tam že prepleteni s sivimi. Po njegovi postavi bi mu človek prisojal kakih pet in stirideset let. Ko gre Henrik mimo odprte cerkvice, obstane. V cerkvi namreč je klečalo mlado kmetsko dekle pred Marijino

jednem pa je nastopilo pusto mrzlo, pravo jesensko vreme. — Za nas posebna novost je, da sta nas te dni zapustila dva gg. duhovnika ob jednem. Naj-starejši ljudje ne pomnijo, da bi bil kateri gospod župnik zapustil našo duhovnijo, ker vsi počivajo v sredi svojih župljanov. Dosedanji č. g. župnik A. Zorman so 12 let vodili našo duhovnijo, lansko leto pa so opešali zaradi bolezni na nogi in dobili so za pomočnika č. gosp. novomašnika Fr. Krumpestarja. Ker pa bolezen ni odjenjala, prosili so za pokoj. Ob jednem pa se od nas poslové tudi mladi gospod. Ganljivo je bilo slovo na velikonočni ponedeljek, vse je jokalo, mlado in staro. Da, hvaležni moramo biti obema gospodoma za njun trud in blagor župljanov. Obema želimo vsa srečo: starejšemu miren pokoj do skrajne meje človeškega življenja, mlajšemu pa gorečnost, zdravje in zadovoljnost na novem mestu.

Iz Vipave, 28. aprila. Pisal bi — pa se skoraj bojim, ker bode moje moje pisanje zopet glas vpijočega v puščavi. Koliko se je že moledovalo, prosilo, da bi se kdo nas nesrečnih Vipavcev usmilil ter nam našo nadlogo povodnji odpravil. Naša gg. poslanca pojašnjevala sta prvi v deželnem, drugi v državnem zboru nujno potrebo čiščenja struge ter kazala na veliko škodo, ki jo prizadeva voda že tako obožanemu ljudstvu. Vse zastoj! — Ne, obljubilo se je mnogo, delali so se načrt za načrtom, za katere se je potroslo toliko denarja, da bi se bilo s tistim zneskom že velik del struge iztrebil, toda načrti so

podobno, ter pobožno molilo. Zraven nje stala je majhna pletenica napolnjena z zelenjavo, jajci in z drugimi kmečkimi pridelki. Nekaj časa stoji graščak Henrik nepremično, potem pa mimraje odide svoj pot dalje; nek poseben, da skoro zbadljiv nasmeh mu je zaigral okoli njegovih ust. — Na vznožju hriba sreča graščak župnika ondotne fare; bil je to star in častitljiv mož. Čital je iz svoje molitvene knjige. Danes imel je ravno opraviti mašo v Marijini cerkvi.

»Dobro jutro, ste že zgodaj na nogah,« pozdravi graščak župnika.

»Bog daj!« odzdravi mu župnik ter pristavi: »Zgodaj vstajati je človeku koristno, krepi telo in duh!«

»Prav imate!« pritrdi graščak, ter nadaljuje: »Jaz sem tudi danes zgodaj vstal; imeli smo namreč velik lov na divje peteline. Ko sem pa šel mimo cerkvice, ozrem se notri in vidim pred altarjem klečati majhno dekle, ter moliti. Skoraj bi pobožno deklico zavidal, tako srčno je molila!«

»Verujem, gospod graščak,« seže mu župnik v besedo, »kajti s pobožno molitvijo se povzdigne duh k Bogu in človek si olajša srce!«

»Temu nič ne oporekam! Toda gospod, ne zamerite, ali je res ona črna Marijina podoba čudodelna? Slišal sem nekoč tako praviti, da se tukaj godé čudeži, pa nevem, če je res?« — Resno pogleda župnik graščaka, kajti ni prav vedel, ali se gospod norčuje, ali se res zanima za to stvar. Graščak Henrik namreč je bil sicer katoličan, a le po imenu. On je le redko hodil v cerkev, dasi je bil v mladosti krščansko vzrejen. Graščak Henrik

ostali na papirju, mi Vipavci pa v vodi. — Izmoledoval je naš poslanec gosp. Lavrenčič predlanskim v deželnem zboru 10.000 gld. za prvi začetek. Kje in kdo zavira ta pričetek, mi ni znano, le toliko vem, da smo bili Vipavci tudi v kljub obljubljenim tisočakom v 14 dnevih že dvakrat v vodi in hrepeneče čakamo, da bi se nam prikazala mavrica upanja in bi nas povodenj več ne nadlegovala. Ali čakali, kakor se kaže, bodemo še mnogo let — morebiti do sodnjega dne. — Še eno. Nekaj časa sèm prišel se je za davkoplačevalce nov red. Neki uradnik popoldne ne mara sprejemati davkov, tudi ne vzame za četrt leta, ampak hoče imeti stupaj za pol leta ali pa nič. Kako občutljivo je to za ubogega kmeta, posebno ako je po 2 do 3 ure oddaljen in prinese težko zaslužene krajcarje popoldne v davkarijo, pa jih ne vsprejmó in je prisiljen zopet drugi dan dopoldne dolgo pot delati. In vendar je zapisano pred davkarijo, da je do 4. ure popoldne uradna ura. Tudi je lažje kmetu na tri mesece, kakor na pol leta skupaj davek plačevati. Da je to istina, kar pišem, imam dokazov. Tako se dela z davkoplačevalci!!

Štajarsko. V Mariboru so tri farne cerkve, namreč mestna in ob enem škofija, kamor spada okoli devet tisoč farnikov, potem dve predmestni: „Sv. Magdalena“ za 9350 faranov in „Sv. Marija“ za 7800 v to faro spada jočih oseb. Obe predmestnofarne cerkvi sta za veliko število vernikov pretesni. Pri „Sv. Magdaleni“ bi se med ostalim odpomoglo menda tako, da bi se pri podružni sv. Jožefu

je imel, kakor je navadno pravil, »sam svojo vero«, to se pravi, bil je sicer neumoren in delaven mož, bil je uljuden in prijazen do svojih služabnikov, živel je sicer dostojno, toda za cerkev se pa ni dosti ali bolje rečeno nič brigal. »Omika in poštenost, to je moja vera!« dejal je pogosto sam.

»Gospod, jaz ne vem, če je ona Marijina podoba v tem smislu, kakor morda vi menite, čudodelna,« odvrne župnik na graščakovo vprašanje. »Kar časa sem jaz tukaj duhovni pastir, ne vem pomniti, da bi na tem mestu kak slepec naenkrat izpregledal, ali da bi se kak hromec postavil na noge, ter hodil. Toda godili so se pa tukaj duhovni čudeži.«

»Gospod, jaz vas ne razumem!« reče grajščak.

»Le pogledite, gospod, vi imenujete čudež to, če slepec brez človeške pomoči izpregleda in kaj tacega se je že večkrat zgodilo. Toda, ali ni to tudi čudež, če kak na duši slep človek izpregleda? In taki čudeži so se na tem svetem kraju že pogosto zgodili. Bog namreč dá nekaterim krajem posebne milosti, tudi tej cerkvi po pravici pravijo »čudodelna kapelica«. Seveda temu pa zopet ni tako, da bi Bog na tem kraju vse prošnje uslišati moral!«

»Mogoče! Toda če bi bil jaz priča le enemu čudežu, bi jaz brez ugovora veroval!«

»Vi torej zahtevate čudež. potem pak bi se le na božjo vsegamogočnost verovali?« dostavi gospod župnik resno. »Veste, če bi pa bilo temu tako, potem bi pa vsi ljudje zahtevali od Boga čudežev, potem pa ni potreba nobene vere. Sploh je pa ves svet in njegov čudni red, — od solnca do najmanjše travne bilke — čudež.«

posvečenej cerkvi ustanovila ali nova fara ali pa da bi se naselili redovniki. Pri „Sv. Mariji“ so pa sklenili postaviti novemu delu mesta primerno novo hišo Božjo. V to ime so lani začeli nabirati milodare. Do sedaj so skupili toliko denarja, da bo mogoče lotiti se bogomilega dela. — Lanijske vzpomladi so ponekod priporočali takozvani „azurin“ za škropljenje vinogradov zoper „medljiko“ ali „strupeno roso“. Kdor je, kakor prejšnja leta, škropil z „modro galico“ ter jo z apnom pravilno zmešal, dosegel je prav povoljne vspehe; gospodarji pa, ki so škropili z azurinom, ne bodo baje za to blago več dali niti počenega groša. Ali v trgovini so vinogradniki neredkokrat dobivali tudi galico slabo. In da bi gospodarji ne izdajali denarja za malovredno blago, vsled tega je gosp. dr. Radaj, ki so ga za deželnega poslanca bili izvolili kmetje v okraju Mariborskem, v deželnem zboru predlagal: Deželni odbor naj sam kupi „modro galico“ ali, kakor Nemei pravijo „Kupfervitriol“, naj za kupno ceno gospodarjem prodaja, resnično vbožnim vinogradnikom pa naj deli brezplačno; ob enem z razdeljevanjem galice naj se dotičnikom izroči knjižica s poukom, kako se je treba vojskovati z medljiko. Predlog so poslanci v deželnem zboru vsprejeli. Kdor torej želiš galico bodi za denar bodi brezplačno, oglasi se pri občinskem predstojniku. — V Ljutomeru so povodom vladarske štiridesetletnice cesarjeve vložili kamenvogelnik za novo šolo. Delo bodo v kratkem nadaljevali, pa ne tam, kjer so onokrat nameravali. Svetli cesar so

»To vam veljaj, gospod, hvaležen sem vam za ta pouk; toda dovolite mi še eno vprašanje. Glejte, jaz sem si razven svojih opravil tudi pridobil nekaj znanja v naravoslovskih vedah. Bral sem namreč razlaganje učenega (?) Darvina, ki trdi, da je človek le neka zlahnejša vrsta opic; in čeravno jaz tega ne verujem, vendar ima ta Darvinov nauk marsikaj verjetnega v sebi. Niso li morda divji ljudje, katerih jezik je zelo nepopoln in so zelo divjega vedenja, torej zelo na opice spominjajo?«

»Počasi, gospod graščak! Glejte na primer, če vzamete novorojeno dete najbolj divjim starišem in je izredite pri najbolj olikanih ljudeh, bode ravno tako se naučilo slovenski, nemški in francoski govoriti, kakor kak slovenski, nemški ali francoski otrok. Ako pa poskusite to z opico najboljše vrste, ne bo se to vam posrečilo. Iz tega lahko spoznate, kako velik propad je ravno zaradi govora med živaljo in človekom.«

Graščak je nepremično zrl v tla, naposled pa seže župniku v roko, rekoč: »Z Bogom, gospod župnik, o drugi priliki kaj več o tem! Z Bogom!« Po teh besedah odide hitrih korakov proti domu.

3. Pozar.

Nekega poletnega večera ne dolgo po tem dogodku sedi graščak s svojo družino na vrtu pred gradom. Njegov sin, kateri je popoldan z nekaterimi častniki semkaj prišel, se je poslovil in šaleč in smejoč se jahal je s svojimi jezdecami navzdol. Steklenica z vinom stala je še na mizi in zraven nje prazne kupice. Graščakinja sedi na stolu in dremlje; Henrik si pa nažge smodko, ter

dali 4000 glđ. podpore in dovolili, da se zavod imenuje „šola Franc-Jožefovska“. Stroške za poslopje so predračunili na 49.561 glđ. 26 kr. Danes so pod tremi strehami sobe-učilnice za 292 učencev in za 278 učenk, za prve je štirirazrednica, a za druge lastna trirazrednica. To število otrok bodo spravili v novo poslopje, ki bo krasilo prijazni trg. Tudi prvi razred realke bodo se preselili v isto. V fari nahajata se še dve in bodeta ostali v bodoče obedve šoli-podružnici: dvorazrednica v Cezánjevcih, kjer je zdaj vpisano 150 „čehov“ ali dečkov in 158 deklic, pa dvorazrednica na Cvenu z 79 učenci in 89 učenkami. — V Cirkovcih na Dravskem polju so pogoreli posestniki: Beranič, Harb, Maršič, Pernat. V Šmarju pa je Wagnerju na škodo „rdeči petelin“ plesal po strehi. — V Žičah pri Konjicah je o. Ciril Goričan, kapucin, na velikonočni ponedeljek slavil novo sv. mašo. Odkar obstoji fara, še onde niso imeli primicije. Letošnja slavnost naj bi ne ostala ob enem tudi zadnja! — Novo gnezdo s trsno ušico zasledili so pri Sv. Andreju v Halozah. — Jurij in Matevž Žnidar, dva brata pri Ponikvi ob železnici, sta se zavoljo drvij sprla. Matevž je pograbil v sobi visečo puško ter

jo nabito nameril na brata; toti je na svojo srečo orožje še pravočasno spodbil, da so nevarne oblice-svinčenice preluknjale tram namesto človeka. — V Kravjeku pri Ločah je Franc Gril s sekuro napadel svojega očeta. Ta je vzel nabito puško. Med ravsanjem se je ista sprožila in sina smrtonosno zadela v prsa. Nauk: Karkoli delaš, delaj pametno in gledaj na konec! — Na Zavrhu blizu Lemberga sta veliko soboto pod jednim dežnikom šla 16letni Jože Mastnakov in nekoliko starji Lovro Flisov. Prvemu se je sprožil samokres in je po nesreči drugemu prestrelil dlan leve roke. Opomba: Pustite strelbo starejšim in previdnejšim osebam, a mladenič s prisluženim denarjem varčuj in kupuj samo koristne reči, med te pa spadajo tudi dobre knjige in dandanes za javno življenje neizogibno potrebni časniki, kateri pač ne povzročujejo bolečine in sitnobe, kakor nesrečonosni samokresi! — Mestni urad v Celji je za pisanko dobil precej kiselo jabolko. Ministerstvo mu je namreč vsled slovenske pritožbe ukazalo, da na slovenska pisma gospod župan mora, kakor to postava in spodobnost terja, odgovarjati s l o v e n s k i. Zopet je zmagala pravica!

Cerkev in šola.

Slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Osnovni odbor neumorno deluje, da čim prej izvrši pripravljala dela za katoliški shod. Dosedaj so imeli

razni odseki dvajset sej. Dosedanjim odsekom pridružil se je nov odsek za krščansko umetnost, ker se je gradivo v tem oziru tako nakupičilo, da ga ni lahko priklopiti od-

korači po vrtu gori in doli, vesela Julika pa skače in se podi s svojim bernardincem po vrtu. Bil je strašno soparen poletni dan. Teden dni je ni deževalo; drevje in grmovje, katero je žalostno véle liste povešalo h tlom, koprnelo je po krepilnem dežju. Tu se naenkrat pokažejo izza onostranskih gorā temno-sivi oblaki.

•Dež bomo dobili,• reče gospa svojemu možu.

•Menda res; toda dež je po dolgi suši dobrodelen.•

Med tem so se na nebu oblaki še hujše zgostili ter zemljo preteč zagrinjali; od daleč se je zaslišalo strahovito bučanje in grmenje. Debele kaplje so padale na tla, po oblakih so bliski, kakor ognjene kače svigali, da je okolica žarela v njihovem svitu. Kakor plaha srnica pridrvila je Julika k očetu: •Oče, jaz se bojim pred bliskom,• reče otrok očetu.

On vzame deklico v naročje in pravi: •Pojdi v grad, Julika, skrij se v posteljo, potem ne boš več videla bliska! Poslušna Julika takoj zapusti vrt in hiti v svojo spalnico; tudi nje stariši vstopijo v hišo, kajti dež je vedno hujše lil, pridrvila se je neznanska huđa ura.

Blisk za bliskom se podi na nebu in grom je bobnel okolu gradu; zdelo se je, kakor da bi se gore majale na svojih podlagah. Nastala je hipno temna noč. Tu se naenkrat zasvoti — blisk švigne, strela udari — in grad je bil v plamenu. Od strahu omamljena omedli Henrikova gospa; njen mož jo vzdigne ter nese na prosto, plamen pa je oprijemal grad naenkrat od vseh strani. Prestrašen gleda graščak nekoliko časa na grad, toda naenkrat na ves glas zakriči: •Julika! in se zažene v plamen.

Z neko divjo srčnostjo plane v sobo svoje hčerke. Soba je bila strašno razsvetljena: postelja, okna, vse je gorelo in pred posteljo ležala je na tleh njegova hčerka, brez kakega znamenja življenja.

•Julika!• zakriči nesrečni oče. Vzame otroka v naročje in hiti z njim po gorečih stopnicah navzdol, na prosto. Tam si je še-le nekoliko oddahnil; tresel se je po vsem životu, od truda, od strahu, groze in bridkosti. Služabniki in strežaji tekali so sem in tje in reševali, kar bi se le še dalo.

Julika ležala je še vedno nezavestna v naročju očetovem. Henrik jo pogleda, če ima kje kako rano na sebi; toda izprevidel je kmalu, da tega na nji ni! Morda je le od strele omamljena? Kajti v izbici, kjer je Julika bivala, je najbolj ogenj gospodaril in pokončaval. Bridka slutnja se ga polasti, da je morda njegov iskreno ljubljani otrok — mrtev; in mrzel pot stopi mu na čelo. — On pokliče deklico z najmilejšim glasom, a otrok nič ne sliši. Kakor brez pameti vzame zopet hčer v naročje ter hiti skozi vrt naravnost v vas. Kaj mu je bilo mar za grad, ko bi tudi do tal pogorel, ko bi le Julika bila rešena! Toda kam se naj poda ubogi oče? V vasi ni bilo tacega zdravnika, ki bi mu zamogel pomagati, in v mesto je bilo dve uri hodā. Tu se naenkrat zablisi skozi gosto drevje medla lučica; oče ostmi, pospeši še bolj korake in v tem trenutku stoji pred Marijino podobo v cerkvi, pred katero stojite na altarju prižgani dve sveči. V klopi zraven altarja sedela je Henrikova gospa in oba služabnika, katera sta gospo tu sem privedla ter jo varovala.

seku za tisek. — Shod se bo vršil v Ljubljani 30. 31. avg. na starem strelišču. Ta prostor je v Ljubljani za tak shod najprimernejši, ker ima poleg velike dvorane tudi prostorne stranske sobe, kjer bodo mogoče zborovati tudi posameznim odsekom. — Našejanje se je, da bodo razni odseki dovršili svoja pripravljalska dela primeroma do konca maja. Do takrat se bodo pa tudi večinoma že povsod osnovali lokalni pripravljalski odbori, katerim se določijo vse resolucije, sklenjene pri osnovalnem odboru, v pregled in posvet, da jih potrdé, ali z ozirom na svoje kraševne razmere dopolnijo ali spremené. — Radostno javimo, da so se že taki lokalni odbori za katoliški shod osnovali na nekaterih krajih. Taka poročila so došla odboru iz Vipave, Moravé in Kamnika. Tudi iz drugih kronovin dohajajo nam ugodna poročila. Zanimivo in informativno je zlasti poročilo lokalnega odbora moravškega, kateremu je načelnik predčastiti gosp. dekan Tomaž Kajdič. „Zadnji čas je,“ — pravi poročila, — „da se po katoliških shodih oživlja tudi med prostim ljudstvom pojemajoče katoliško prepričanje, ter se vtrjujejo katoliška načela. Da se to pri nas tem vpešneje doseže, sklenili smo: a) ljudstva o cerkvenih govorih povelikonočnih pojasniti potrebo in namene katoliških shodov sploh in slovenskega shoda posebej; b) sklicati binkoštni torek, dne 7. junija, v Moravčah pripravljalski shod, katerega naj se udeležé prebivalci iz župnij: Moravče, Peče, Vače, Hotič, Sv. Helena, Dol, Ihan, Krašnja, Češnjica, Blagovica in Št. Oibalt. Za drugi del

obširne dekanije (Zagorje, Sava, Št. Lambert, Sv. Gora, Kolovrat, Št. Gotard in Čemšenik) osnoval se bo odbor sedežem v Zagorju. Na pripravljalskem shodu v Moravčah dne 7. junija bodo govorili razni govorniki o katoliški zavesti, o šoli in o tisku itd. — Mi z veseljem pozdravljamo to misel. Vrh Moravčani bodo nas prehiteli ter v malem že junija meseca priredili svoj katoliški shod, kot pripravo za veliki katoliški shod. Dal Bog, da ta misel najde povsod vrlih posnemalcev. Za katoliško organizacijo med Slovenci bodo taki shodi velikega pomena. Natančnejši program shoda v Moravčah objavimo pozneje.

Praznik v katakombah.

Rim 14. aprila. Že lani sem Vam poročal v nekem dopisu, da je v Rimu društvo, ki se imenuje „cultores martyrum“ (častilci mučnikov). Namen tega društva je raziskovati in vednostno pojasnjevati katacombe, t. j. nekdanje grobe mučnikov in med verniki občudenje do svetih krajev, kjer so nekdanj počivala trupla mučnikov, bolj in bolj vzbujati in pospeševati. To društvo torej ob določenih dnevih oskrbi slovesno službo božjo v raznih katakombah. Tako imajo tisti, ki se na svojem potovanju v Rimu nekoliko daj pomudé prilikó, teh podzemeljskih slavnosti udeležiti se. Za službo božjo in za petje vrsté se v Rimu razni zavodi, semenišča in kolegiji. In 24. sušca t. l. zadela je vrsta tudi avstrijski zavod S. Maria dell' Anima. Odkleto je bilo, da se bode služba božja obhajala tisti dan

4. Božja pomoč.

„Janko, hiti v vas po pomoč, najprvo pa prinesi volnene obleke!“ zapoveduje graščak. Janko služabnik odide; graščak pa ves spehan in truden pade na stopnicah altarjeve. Trdno pritisne Juliko k sebi na srce, kakor bi hotel ubraniti, da mu črna smrt ne iztrga iz naročja najdražjega bisera. S tresočo roko potiplja jo po glavi in njene ude, ali deklica ne sliši nič in tudi ne izpregleda. Tudi mati nase popolnoma pozabi, ko zagleda blede obraz svoje hčerke.

„Za božjo voljo, kaj je z Juliko?“

„Bodi mirna, Emilija, jaz vem, da se ni otroku nič hudega zgodilo in da je le nezavestna.“ Skloné se k licu deklice, šepetal je: „O rožica, kaj ne, da nisi mrtva? Ti si le od strele omamljena! Tako hudo me vendar ne bode Bog kaznoval! Julika vzdihni, oživi se!“ Toda Julija se ne gane, kakor da je mrtva.

Tu zagleda Henrik črno Marijino podobo mogočne Kraljice božje. Strese se. Njemu naj bi pomogla božja Mati, njemu nevercu, ki se veliko, veliko let nič zmenil ni za katoliško cerkev, njemu naj bi pomagala? A sila je velika. On vstane, poklekne pred Marijino podobo; Juliko v naročju držeč, prične na ves glas moliti: „Sveta Marija, mati božja, stoj mi danes na strani v tej stiski. Tvoja prošnja pri Bogu vse premore in poln zaupanja se jaz sedaj k tebi obračam. Ne daj, da bi moj otrok, moje veselje in moje upanje, res bil mrtev.“ Bilo je presunljivo čuti graščaka tako glasno moliti pred Marijo. Bila je to — prva molitev po dolgih, dolgih letih. Pogledal

je zopet otroka; zamore li, sme li on misliti, da bode uslišana njegova prošnja? Tu naenkrat Julika izpregleda, in kakor iz težkega spanja se zbudeča vpraša: »Kje pa sem?«

„Se živi, ni še mrtva!“ zakliče vesel Henrik. »Bogu in blaženi Devici bodi večna hvala!“ Poljubi otroka, in solze mu zaigrajo v očeh, solze sreče, hvaležnosti in veselja. Položi dete v naročje njene matere in poklekne še jedenkrat in se zahvaljuje za to dobroto. Julika je bila zelo slabotna in je tožila, da jo glava boli. Strela jo je le omamila, poškodovala pa je ni.

„Jaz vas milujem,“ reče graščaku župnik, ki tudi pride h kapelici.

„Hvala za sočutje, gospod župnik,“ reče graščak.

„Čudež se je zgodil, Marija mi je vrnila hčerko živo in z njo tudi mojo vero iz mladostnih let! Hvala Bogu za to hudo, a meni potrebno poskušnjo!“

* * *

Grad na Višavi vzdiguje se zopet iz razvalin v novi krasoti; blizu zraven pa stoji tudi vsa prenovljena Marijina cerkva, in po volji graščakovi gori noč in dan lučica pred čudodelno Marijino podobo. Pogosto pa se vidi v njej, zlasti v jesenskem času samotni pobožen molivec pred črno Marijino podobo; to je graščak Henrik, kateri se Bogu in Devici zahvaljuje, da mu je bila tukaj oteta hčerka in da je tukaj našel zopet v viharjih življenja izgubljeno svojo srečo, pravo vero!

v katakombah sv. Pretekstata. To grobišče je nekoliko dalje od bolj znanih katakomb sv. Kalista na levo od slavnoznane ceste „Via Appia“. Tam torej smo se zbrali napominani dan okrog desete ure. Uhod je naravnost iz njive, začetkem precej tesen. Ako vstopiš v duplino, stemni se ti popolno pred očmi in dasi so katakombe ob takih slovesnostih razsvetljene, vendar svetloba sveč ne zadošča očesu in le s trudom se pomikaš naprej, kamor te vabijo brleče lučice po duplini. Na desno in levo stene pa so v več oddelkih druga nad drugo votline, kjer so bila nekdanj položena k počitku trupla mučenikov. Kakih deset minut smo korakali drug za drugim po ozkem potu, kar se votlina razširi in v sredi grobišča smo. Odtod peljejo na desno in levo rovi naprej. Blizu tu pa je tako imenovana „kripta“ svetega Januvarija. V tej kapeli je bilo položeno truplo tega mučenika, prvorojenega sina svete Felicite, ko je bil za sveto vero usmrten pod cesarjem Markom Avrelijem l. 162 po Kristusu. Tu notri pripravljen je bil oltar za sveto mašo: priprost, kakor se spodobi v katakombah. Miza, pogrnjena s cerkvenimi prtovi, na njej šestero svečnikov in v sredi sveto razpelo. Mnogo romarjev smo ondi že našli, tako se je služba božja lahko takoj pričela. Obredi naše cerkve imajo že sami na sebi nekaj resnobnega. Tem čudoviteje pa vplivajo nate, ako jih gledaš v katakombah. Ko čuješ glas mašnikov, ki tako tesno odmeva po votlini, tedaj se nehoté zamisliš v one čase, ko so tu rimski papeži skrivši zbirali svojo čedo, ter ob nevarnih časih preganjanja opravljali tu najsvetejše skrivnosti naše vere. Petje v katakombah me je močno prešinilo. Ali tudi pevski kor je jako povzdignil slavnost. Pel je namreč zbor gregorijanske šole. Prav tik altarja razpostavil je vodja č. g. dr. Peter Müller svoje dečke, ki so tako mило peli, da se mi je zdelo, kakor da angelji spremljajo našo slovesnost. Gregorijanski koral — tisto resnobno, srcé pretresujoče petje — v katakombah! Kdor ga je slišal, ta more ceniti, kako se vse to vjema: priprosto k priprostemu, enostavno k enostavnemu, resnobno k resnobnemu, pobožno k pobožnemu. Memo navadnih točk koral pel je zbor Palestrinijevo mašo, ki je znana pod imenom „l' ora passa“ ura mine. — Mnogo tu navzočih tujcev bilo je do solz ginjenih. Pa je tudi res obiskovanje katakomb za vernega človeka tako vzvišeno in ginljivo, da mu gotovo ti prizori nikdar iz spomina ne zginajo.

Po službi božji je — kakor je to navada — najboljši poznavatelj katakomb, Jan. Krst. de Rossi, govoril o najnovejših vseh raziskavanj v raznih podzemskih grobovih mučenikov krog Rima.

Popoldne je bila kakor navadno procesija po katakombah. Drug za drugim se vrsté verniki s svečami v rokah po stezah ter pojejo litanije vseh svetnikov. Spremil

sem ono popoldne tje mil. gosp. škofa ratisbonskega, ki je bival takrat kot zlatomašnik v Rimu. Došli smo v katakombe ravno ko se je privila procesija nazaj v kapelico svetega Januvarija. Mnogo pobožnih obiskovalcev je bilo še ondi. In škof poklekne med zbrano množico, ter dlje časa goreče moli. Ko smo se vračali, jeli so sveče po duplinah polagoma ugašati. In ko smo dospeli na prosto, zahajalo je solnce Tedaj pa, ko smo sedeli v vozu in se drdrali po stari kameniti apijski cesti nazaj v mesto, pripovedoval mi je sivolasi škof-zlatomašnik med drugim: Kot mladenič sem obiskoval katakombe in ne zgrešim jih, ko se povračam kot starček v Rim. Da, mnogo se je izpremenilo v mestu, nekdanjega papeževega Rima skoro več poznati ni, ali katakombe in njih slovesnosti so še vedno, kakor so bile. Mučeništvo cerkve ne bo zapustilo nikdar . . .

In dobro sem si zapomnil te pomenljive besede.

A. Karlin.

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

15. Stava za šalo.

Neki dunajski bogatin je pred nekaterimi leti napravil čudno stavo. Rekel je: Jaz lahko naredim, da me policaji čez pol ure zapró, ne da bi bil pri tem kaj zgrešil proti postavi. Drugi so rekli, da tega ne more storiti. In tako se je naredila velika stava. — Bogatin gre urno domov ter naroči prav strgane obleke in se v tej obleki podá v najbolj imenitno kavarno na Dunaju, katero je pri stavi določil s svojimi prijatelji in kjer so bili ti že tudi zbrani. — Tam zahteva črne kave. Natakark jo prinese. „Koliko velja kava?“ — „Dvajset krajcarjev!“ — „Dvajset krajcarjev!“ zakliče strgani gost ves prestrašen, „jaz imam samo deset krajcarjev.“ Natakark mu pojasni, da se tukaj ne dá nič dogovarjati. Navidezno v zadregi, stika strgance po vseh kotih in žepih ter jih prevrača, da bi dobil kak denar. — „Prosim“, pravi naposled čudni gost, „vzemite danes teh deset krajcarjev, jutri vam prinesem še drugih deset.“ — „Ne! to ne gre“, pravi natakark, „mi le poštenim gostom kaj zaupamo.“ — „Ako ni drugače“, stika strgani gost ter sezuje pri tem čevelj raz nogo ter vzame iz njega zaviti papir. Bil je bankovec za tisoč goldinarjev. — „Prosim“, reče natakarku, „deset krajcarjev sem vam dolžan. Zaračunite si jih ter mi vrnite 999 glđ. 90 kr.“ — Nekdo to vidi, trdno je prepričan, da je ta capin tisočak vkradel, ker ga je skrival na takem nenavadnem kraju, zato pokliče policaja, češ, da naj tega nevarnega tatu zaprè. Res vlečejo capina v zapor. — Tu seveda se stvar kmalu pojasni. Bogatina izpusté in ta vesel pride med svoje prijatelje ter vzame veliko stavo, katero je, kakor dogodek spričuje, prav pošteno zaslužil.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Mitljejt gledé gradenja železnične proge.

Zeleznice so dandanes prava potreba, ali dasi tudi so tolike vrednosti, podaja vendar njihova zgradba mnogokrat povod nevolji, preprirom, tožbam itd. v krajih, kjer

se gradé; lanska brezvspešna interpelacija v deželnem zboru Kranjskem nam potrjuje izrečeno besedo. „Domo-ljuba“ je ona interpelacija sedaj, ko se ima graditi doljenjska železnica, ogrela, da hoče svojim veleč. bralcem podati

nekaj migljejev, ako bi kateri njih morebiti želel kako prošnjo ali pritožbo proti grajenju vložiti, da bode v takem slučaju poznal pravo pot.

1. Kdor bi v resnični potrebi želel ali zahteval kako premembo načrta tehnično izdelane železnične proge, — kateri leži vselej pri županu skozi 14 dni na ogled, — naj vpravna svojo prošnjo ali pritožbo mirno, dostojno. Jeziti se, nič ne pomaga.

2. Kdor bi hotel vložiti kako prošnjo ali pritožbo, naj to stori o pravem času.

Ta je vselej naznanjen po onih dopisih in razglasih, ki potom dotičnega c. kr. okr. glavarstva dohajajo županom; kdor bi tukaj naznanjen obrok zamudil, zastoj upa, da bi po kakoršni koli poti dosegel svojo željo in pravico, ker je mnogokrat brati opazka: do tega dne se zamore vložiti prošnja ali pritožba; po pretečenem času ni več mogoča nobena pritožba, pridno naj torej hodi dotični k županu in prebira ondi razglase c. kr. okr. glavarstva.

3. Prošnja, pritožba ali oporeka se lahko vloži pri komisiji na lici mesta ali ustmeno ali pismeno, ali pa pri deželni vladi v Ljubljani, ali ustmeno ali pismeno.

Kdor hoče popolno varno delovati, naj vloži prošnjo ali pritožbo pismeno in sicer potom županstva, uradno, z uradno tekočo številko; ustmena prošnja ali pritožba bi se po kakem mogočem načinu utegnila pozabiti, izgubiti itd., in potem bi ne prišla v zapisnik (protokol) in tedaj bi ostala mrtva; kajti, kar ne stoji v zapisniku, ono ima toliko vrednost, ko lanski sneg.

V slučaju, da bi se dotičniku ne izpolnila njegova želja in njegovo opravičeno zahtevanje ne po komisiji, ne po c. kr. deželni vladi, ima ta pravico pritožbe do kupčijskega ministerstva in sicer zopet po potu županstva.

To ravnanje je pravilno, jako po ceni, ker so vse take vloge koleka proste in se vršé brez pravniške pripomoči, ter preprečijo vsako tožbo, marsikaterikrat drago tožbo.

4. Stvar, o kateri se ima vložiti prošnja ali pritožba, naj pa bode važna, potrebna in dobro podprta z resničnimi razlogi oziraje se na dotične železnične paragrafe. In v to posnamemo najimennitnejše paragrafe:

Pazi naj se, da se pri grajenju železnice ne poškodujejo bližnja zemljišča in poslopja (§ 5 iz določila z dne 14. sept. 1854, drž. zak. št. 238.) Kdor gradi želez-

nico, dolžan je povrniti vsako pri javnih in zasebnih prostorih storjeno škodo, ki se napravi zaradi zidanja železnice. Podjetniki so zlasti dolžni storiti vse, da se bližnja zemljišča in poslopja ne poškodujejo ne med zidanjem in ne pozneje in morajo biti porok za vsako tako poškodovanje. — Ako nova železnica križa javna pota ali mostove, mora podjetnik vse te stroške za to sam prevzeti, da pota in mostove na novo napravi in pozneje tudi vzdržuje. — Ako gre železnica čez pot, dolžno je vodstvo železnice skrbeti za varnost, s tem, da napravi ograjo, katere se o potrebi zapira. (§ 10.) — Gledé varnosti proti ogoju (Feuerrayon) govori odlok trgovskega ministerstva z dne 25. jan. 1879. — Toliko v pojasnilo in ravnilo občinam, kjer se v kratkem prične zidati dolenska železnica. Pri kamniški železnici so imeli mnogo sitnosti in škode, ker se niso v pravem času in na pravem kraju potegnili za svoje pravice; želimo torej, da bi Dolenjci ne bili nikjer oškodovani.

Kadar vsajaš cvetlice v nove lonce, pomni zlasti to, da žgana ilovica vodo iz prsti vase srka in da vsled tega prst od posode odstopi. Kadar take posode zalivaš, voda ne gre v sredo prsti h koreninam, ampak izteče iz lonca med prstjo in lončenim robom. To preprečiš s tem, ako položiš vsak nov lonec, predno vanj kaj vsadiš, nekaj časa v frišno vodo.

Ne preglobokih jam. Pri presajanju sadnega drevja se stori veliko napak. Prav pogosto se prigodi, da se izkopljejo pregloboke jame. Ako je zemlja slaba, pusta in plitva, skušajo jo kolikor mogoče zboljšati. To menijo doseči s tem, da izkopljejo globoke in široke jame. Široke jame so gotovo vselej koristne, škodljive pa so pregloboke jame. Marsikdo zasadi drevesce, ki mu prva leta prav lepo raste, kar naenkrat pa v rasti zastane in se na zadnje celo posuši. In zakaj? Izkopal je pregloboko jamo. To pa prihaja od tod! Ako se v slabi zemlji izkoplje globoka jama ter napolni z dobro, rahlo prstjo, tedaj seveda se razrastejo korenine kolikor mogoče v globočino, ker dobé v dobri prsti primerno hrano. V globočini se potem razprostró na vse strani, dokler ne pridejo do trdih, nerodovitnih tal ob straneh. Drevo raste veselo, dokler ne povzijejo korenine vsega, kar je redilnega v jami. Ko pa zaidejo korenine v mrtvo prst, rast hitro preneha, drevo začne hirati in v kratkem času se posuši.

Razne novice.

(Župnijski izpit) delajo v Ljubljani te dni naslednji č. gg.: Laznik Josip, administrator v Podlipi; Majar Gašper, kapelan v Predčvoru; Novak Josip, kapelan v Dobu; Pintar Matej, kurat v Trnju; Sitar Matej, kurat v Šempetru; Strnad Janez, administrator v Babnem Polju; Strupi Jakob, beneficijant na Goričici; Zelnik Josip, administrator v Čemšeniku; Zorec Franc, administrator na Črnem Vrhu.

(Iz Cirknice) se nam piše: Amerika je zopet začela rojiti ljudem po glavi. Na velikonočni ponedeljek se je odpeljalo 8 oseb in na belo nedeljo 25 oseb večinoma z Bakkeka. Namenjeni so v Severdo Ameriko. Neki kovač, ki ima v Severni Ameriki dober zaslužek, je prišel za nekaj tednov domov pogledat in je pripovedoval, kako dobro da v Ameriki delavce plačujejo. Ker je v tej okolici sedaj zares težko dobiti dela, so se tisti, ki so imeli za popot-

nino, koj odločili iti iskat dela v daljno Ameriko. Bog daj, da bi se ne opekli! — Kmetovalcem vreme močno ugaša. Komaj je zginil sneg, ki je padel na velikonočni torek, že ga imamo zopet precej. Celi dan dné 27. aprila je snežilo. Cirkniško jezero je že precej visoko. Mnogi travniki in njive, na katere le redko katero leto pride voda, so pod vodo. — Kakor lansko leto, tako se je tudi letos mnogo storilo za olepšanje cirkniške okolice. Cestni odbor je zasadil več sto lipic ob cesti v Begunje in proti Martinjaku. Tukajšnje olepševalno društvo pa zasaja hruškov drevored proti Dolnji Vasi. Tudi zasebniki so letos zasadili mnogo sadnih drevesec. Žalibože, da ni mogla c. kr. kmetijska družba preskrbeti naročenih hrušek. Mnogi so imeli že pripravljene jame, sedaj pa jih morajo z veliko nejevoljo zopet zasipati.

(K Mariji pomagaj) na Brezje šla boče tudi letos, kakor sicer vsako leto, velika procesija na takozvani črvpetek, dné 27. t. m. popoldne iz Dobropoljske okolice in Vel. Lašč. Od ljubljanske postaje drž. železnice do Otoč in nazaj priredi vdeležencem tukajšnja potovalna pisarna J. Pavlinova posebno vlak z nižane cene, kjer se bodo dobivali voznji listki in se dajo pojasnila. Nadejati se je prav obilne udeležbe.

(Nesrečno žganjel) V ponedeljek zjutraj je posestnik Fr. Vrhovec v Spodnji Šiški našel v svojem listojaku mrtvega hlapca Janeza Kreka, katerega je vsled preoblega zavžitega žganja zadel mrtvoud.

(Umor.) Iz Krškega se nam piše: Dne 18. aprila, to je velikonočni ponedeljek, sta šla mati Elizabeta Jerovec in njen sin France z Malega Korena, raške župnije v krškem okraji, k sv. maši na Studenec. Mej potjo hočeta v domačem hramu nad Rako pustiti kruha in mesa, ter sta namerjala nazaj gredé ustavit se v hramu, a kaj se zgodi! Ko prideta v hram, hudobni sin vsled nekega prepira mater ubije, mrtvo zaklene v hram, gre na Studenec, popoldne pa v neki krčmi na Raki keglja, pije in preklinja. Okrog 11. ure po noči gre gledat v hram, ali je mati popolnem mrtva. Drugi dan reče očetu, da popelje voz gnoja v vinograd, dasiravno je bilo grdo vreme. Hudobnež to res stori, v vinogradu pa mrtvo truplo zavije v obleko, položi na voz, pokrije z dračjem in suhimi trtami ter pelje skozi več vasi v neki gozd pri Raki. Tu izkoplje jamo ter zakoplje truplo. Vračajočega se domov je videl le neki otrok. Oče doma vpraša sina, kje je ostala mati. Sin se izgovarja, da je morda ostala pri sorodnikih na Studencu ali pa je šla v zapor v Krškem, ker je bila zaradi nekega prepira obsojena na tri dni. Sin gré celó sam naznanit žandarjem, da pogrešajo mater. Oči otrok pa pové očetu, da je videl sina z vozom proti gozdu. Oče gre po sledu in najde zakopano truplo svoje žene. Dne 24. aprila so žandarji morilec izročili sodišču v Krškem, kjer je priznal svojo nečloveško hudobijo. Strašno!

(Štirinajst tatinskih cigánov vlovljenih.) Iz Središča se nam poroča: Dne 18. aprila so žandarji v Spodnjem Medžimurju vlovili celi sereg cigánov, ki so že več časa kradli po okolici, ter doprinašali grozua hudodelstva. Dne 8. aprila t. l. so napadli n. pr. na poti iz Dobrave v Kotoribo dve ženski ter jima vzeli 57 gld. Ženski in ko-

čijaža, ki ju je peljal, pustili so v krvi ležati. Žandarji so na to vlovili jednega starega cigána, ki je priznal, da ima še 40—50 tovarišev, kateri se že 5 let žive od kraje in ropauja. Na to je zbral žandarski pomočnik iz Kaniže vse svoje žandarje ter obkolil cigane pri Letinju, kjer so se v gostih šumah skrivali. Ko so cigani žandarje zavohali, takoj so pobegnili, a štirinajst so jih itak vlovili in zvezali. Cigani govoré samo nemški in ciganski jezik. Strahovite reči so se zvedele o njih. Tako je na pr. jeden 30 let star izpovedal, da je lani pri Sv. Martinu umoril in oropal trgovca Rosenberga. Izročil je takoj žandarjem zlato uro in revolver, s kojim je trgovca ustrelil. Gotovo so ti cigani oropali tudi šmartinsko pošto. Obravnava boče baje trajala več tednov. Vsa tukajšnja okolica, posebno pa Medžimurje se veseli, da so prišli na sled tem rogoviležem. Dal Bog, da bi kmalu še ostale lopove polovili. — Po noči od dne 24 na 25. preminulo je središkemu posestniku Iv. Dečku iz hleva 7 dva meseca starih prascev Morebiti je tuli to delo tatinskih cigánov.

(Tržna cena v Mariboru) Pšenica 7 gld. 15 kr., rž 5 gld. 70 kr., ječmen 4 gld. 75 kr., oves 3 gld. 15 kr., kuruza 4 gld. 85 kr., proso 4 gld. 85 kr., hajdina 5 gld. 10 kr., krompir 1 gld. 80 kr., vse po hektolitru; kilo graha 24 kr., leče 32 kr., fižola 11 kr., riže 28 kr., suhih sljiv 30 kr., čebula 9 kr., hrena 20 kr., kumina 32 kr., liter prosenega pšena 11 kr., mleka svežega 10 kr., posnetega 8 kr., vinskega jesiha 20 kr., piva 20 kr., žganice 72 kr., jajce 2 kr.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 19. maja zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj	23. aprila:	26,	27,	75,	33,	7.
Gradeec	23. aprila:	22,	30,	56,	1,	26.
Linc	30. aprila:	55,	57,	87,	12,	81.
Trst	30. aprila:	1,	6,	89,	74,	72.

Tržne cene v Ljubljani dne 30. aprila.

	gl	ki		gl	ki
Pšeniča hktl.	7	80	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	6	—	Surovo maslo,	—	70
Ječmen,	4	51	Jajce, jedno	—	2
Oves,	2	20	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	20	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	7	Telečje	—	58
Koruza,	4	80	Svinjako	—	64
Krompir,	2	80	Koštranovo	—	40
Leča,	10	—	Pišanec	—	60
Grah,	11	—	Golob	—	20
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maslo, kgr.	—	86	Slama,	—	2
Mast,	—	66	Drva trda, 4 kub. mtr	6	60
Špeh svež,	—	56	„ mehka,	4	80

Zavarovanje proti toči

vsprejema

Glavni zastop c. kr. priv. zavar. društva

„Avstrijski Phönix“
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3.

Zavarovalnina je nizka, plača se tudi lahko po četvi.

Jos. Cotman,
 pleskar, lakirar in napisni slikar, 172 (9)
 v Ljubljani, na Bregu št. 6.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi v lično izvršitev vseh v njegovo stroko spadajočih del posebej se priporoča gg. obrtnikom (rokodelcem) v izvršitv. imenskih in raznih napisov. Delo solidno, trajno in cene nizke.

Utrubě mliti 5 minut variti

Kathreiner'ovi tovarny na sladovo kávo
 Berlin - Mnichov-Videň

Sdravi
Kathreiner'ova
 Poslitiž P Uspora

Nejlepší přísada ku káve

Kathreiner'ova
Kneipp'ova Sladová káva
 Jediná sladová káva s chuti a vuni pravé zrnkové kávy.

Čestovně, přes v pánečích balčacích a herajši ochrany známce
 K dostání ve všech obchodech koloniatních a drogamt.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo,

mlatilnice, čistilnice za žito, trierje, slamozeznice, mlne za sadje, stiskalnice za sadje in vino, za grozdje, kakor vse druge stroje in pripomočke za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. priporoča v najnovejši in najbolj obhiki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,
 Praterstrasse 72.

Illustrirani zapiski in povratna glava v hrvaškem, nemškem, italijem in slovenskem jeziku po zahtevanju brezplačno in franko. — Čas za poskušanje — garancija, ugodni pogoji.

Zapest mišena cena! 20

Tinktura za želodec,

Katero prireja **GABRIEL PICCOLI**,
 lekarinar „pri an-
 gelju“ v Ljub-
 ljani, Dunajska
 cesta, je mehko,
 lahko odlika, koječe,
 delovanje prebav-
 nih organov
 ureja in
 sredstvo.
 Krepoča
 želodec, ter po-
 spešuje telesno odprtje. — Razpo-
 šila jo izdelovalci v zabojčkih po 12 in
 več steklenic. Zahojček z 12 stekl. velja
 št. 1-36, z 50 steklenic, 5 Kr. tože, velja
 št. 5-26. Poštno plača naročnik. —
 1 steklenica velja 10 Kr. (62-36)
 (1300 12)

Največja zaloga
 šivalnih strojev

JAN. JAX,
 LJUBLJANA,
 Najnižje cene.
 Ugodni vplačilni obroki se
 (1410) dovoljujejo. (30-40)
 Zamenjuje stare stroje.
 Poprave vrše se točno
 trajno in ceno.

Cenilniki
 zastonj
 in franko.

Železo izpodrinjeno!

Stisnjeni **alumin** je **trda kovina**, katera se staja le v raz-
 belni vročini, raztopi pa v solni in kalijevi kislini, ali pa upeni vodi
 ter ostane srebrnobela v zraku, ker **ne oksiduje** (zarjavi). Suko-
 pornost (torzija) te kovine je 360°, specifična teža 2,5, nasprotno pa
 teža železa v istej množini 7,9; torej je alumin **dve tretjini** lažji
 nego železo.

Trije ključi izdelani iz aluminija tehtajo toliko,
kakor jeden sam enak železen ključ.

Izdelujem ključe iz te nove kovine po 70 kr. in višje tudi po
 poslanih železnih vzorcih v poljubnih množinah. Radi obilnih na-
 ročil prosim pravočasnega javljenja.

Spoštovanjem

JOŽE REBEK, kjučavničar,
 2-2 Ljubljana, Francovo nabrežje. 182 4-4

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preoblike. Popravila.

L. Mikusch,
 tovarna dežnikov,
 Ljubljana, Mostni trg 15.

18-21-6

Proč z navadno kavo, kupujte
Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeluje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika
Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu
na **Bodenskem jezeru.**

Velečast. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca. Kneippova kava pa ima **veliko redilno moč**, pomiri živce, in je **dosti boljši kup**. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej prinese nekoliko

OCHRANNA-ZNÁMKA.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so štirovoglati in rudeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, podoba in podpis župnika Kneippa. Ölzoava kava nosi ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za prekomorsko blago. — V Ljubljani pri: Jegliču & Leskovicu, F. S. Rojniku in M. Wagnerjevi vdovi. — Lahko se pa tudi pri nas naroči, in jo pošiljamo v zavojih po 4¹/₂ kil franko s pošto.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo
131 v Bregencu. (20-13)

Pot v nebesa

ali
življenje udov III. reda
sv. Frančiška Serafa, ki
med svetom živi.

Spisal

O. Nikolaj Mežnaric,
frančiškan v Mariboru.

IV. neizpremenjeni natis.

1892

V Ljubljani, 1892.

Založila „Katol. Bukvarna“.
Tisk „Katol. Tiskarne“.

!! Popolni molitvenik !!

!! Tretji red !!

554 strani, v usnji vez. glđ. — 90, z zl. obrezo glđ. 1-20.

Med slov. molitveniki najpriljubljenejša knjiga; njena nizka cena jo priporoča v obilno razširjatev temveč, ker so vse druge knjige III. reda razprodane.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 31 zobozdravnik (3)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Špitalske ulice v Ljubljani.

Usojam si velečenjenim svojim odjemalcem in slav. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem **zaključil razprodajo** ter se oskrbel z **novim blagom**, kakor je: **izvanredno lepo** in **ceno blago za ženske obleke**, **pristni kreton za prati**, vsakovrstno

blago za moška in ženska oblačila iz **pristne volne** izdelano, **najlepši svileni in volneni robci** vse v največji izberi in zanesljive kakovosti. — Prav posebno opozarjam, da se bodem zadovoljil v bodočnosti z **najmanjšim dobičkom** ter cenj. odjemalcem **vračunil vedno le najnižjo ceno** navzlic **dobremu, trpežnemu blagu** in točni postrežbi. — Priporočam se v mnogobrojni nakup velespoštovanjem

R. MIKLAUC.

Špitalske ulice v Ljubljani.

Zadnja cena.

Zadnja cena.

60 12-1

Vse rabljene
pismene marke

kupuje vedno **G. Zechmayer,**
Nürnberg (Nürnberg). Obrabei
zastoj. 20-13

Kalan:

POVESTI,

slov. ljudstvu v pouk in zabavo.

Drugi zvezek izšel je pred kratkem in se dobi v „Katol. Bukvarni“ in Tiskarni komad po 20, po pošti 23 kr.

Koverte s firmo

vizitnice in
trgovske račune
priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

